

TEMA Utfodring av kalv

Svenska Djurhälsovårdens vårkonferens gick av stapeln den 13-14 mars 2012. På konferensen diskuterades flera intressanta ämnen. Ett av dem var ”Utfodring av kalv för bra hälsa och tillväxt” av Sofi Öhlund, produktionsrådgivare på Växa.

Anmärkningsvärt var att se att det är så stora skillnader mellan de kalvnärings som finns på marknaden. Har man inte tillgång till helmjolk, kan det därför snabbt löna sig att satsa på en dyrare kalvnäring av bättre kvalitet. Högst kvalitet är det på dem som mest möjligt liknar helmjolk. Skummjölkspulver är bäst, vasslepulver näst bäst och därefter kommer näringar baserade på ingredienser från växtriket. Eftersom energikoncentrationen kan variera så mycket mellan olika näringar, är ett tips att man väger upp och doserar kalvnäringsen så att man ser hur mycket man behöver ge, för att få den tillväxt man förväntar sig. Kalvens näringsbehov är 16 MJ per dag, om man önskar en vikt på 70 kg vid 8 veckors ålder – vilket motsvarar 5 liter helmjolk per dag. En vikt på 90 kg vid 8 veckors ålder ger ett behov på 24 MJ per dag – dvs. ca 8 liter helmjolk per dag. Råproteinnivån bör ligga på ca 20-22 %.

Vikt vid 8 veckors ålder	Mängd helmjolk	Näringsbehov per dag
70 kg	5 liter	16 MJ
90 kg	Ca 8 liter	24 MJ

Första månaden sker i stort sätt all tillväxt på den helmjolk eller kalvnäring som ges. Enligt Sofi kan man ge kalvarna 4 till 5 liter per giva. Stora givor av kalvnäring kan dock leda till problem med diarré. Det är därför viktigt att mjölken håller rätt temperatur och att kalven inte dricker för fort (använd napp). Man bör inte utfodra stora mängder om kalven dricker ur hink. För att undvika ”vom-drickare” är det bästa alternativet att dela upp givan på tre mål, istället för två.

Att det är viktigt med vatten, kalvkraftfoder och grovfoder i tidig ålder, vet vi sedan länge. För att vommen ska utvecklas optimalt bör detta erbjudas redan efter några dagar (senast vid en veckas ålder). Eftersom vommen inte är färdigutvecklad behöver kalven ett kraftfoder med bra proteinkvalitet. Man bör därför använda ett kraftfoder anpassat till kalvar. Sofi förespråkade även fasutfodring. Man ger då 8-10 liter helmjolk första månaden. Vid 5 till 6 veckors ålder ges 5-6 liter helmjolk och vid 7-8 veckors ålder ges 2-3 liter.

Avvänjningen bör ske efter vikt istället för ålder, enligt Sofi. Kalven bör väga ca 90-100 kg, vilket motsvarar ett bröstomfång på ca en meter. Kraftfoderkonsumtionen bör vid avvänjningen vara 1-1,5 kg per djur och dag. Minskningen av mjölk bör ske successivt, under ca en veckas period. Det är en stor fördel om man kan avvänja i god tid före flytt. Då minskar stressen på kalvarna, eftersom de redan hittar till foder och vatten i sin gamla box. Kom ihåg att kontrollera att samtliga kalvar klarar av att dricka vatten efter flytten. Det låter basalt men ibland har man olika system i olika delar av stallet. Kalven kanske inte är van att dricka från nippel eller vattenkopp och/eller hittar inte fram till vattnet. God hygien och vattentillgång är självklart också viktigt. En vattenkopp bör ge minst 10 liter per minut och flera vattenställen minskar konkurrensen mellan kalvarna.